

— Nemcsak magamat érzem rászettnek, hanem egész nemzedékemet. És ha elhibázottnak érzem az életemet, annak érzem nemzedékemét is. De hogy elhibáztuk volna? Hogy mi magunk lettünk volna az okai? Ez azért kicsit mégiscsak túlzás. Így kellett élnünk, *ilyen* terheket hoztunk magunkkal a múltból, *ilyen* és *ilyen* akadályok és felismerések, önvizsgálatok elé állított a történelem. Most már, túl a hatvanon, a betakarítás van hátra, a végső, a legutolsó számvetés. Sosem írtam könnyen, ha sok írásom túl könnyűnek is találhatott. Joggal, jogtalanul, az nem most derül ki. Nem vagyok az az írói típus, aki naponta óramű pontossággal ébred, felkel és reggeli után mint egy mechanizmus, 9-től ebédig veri a gépet, majd az ebéd utáni pihenőt követően a vacsoraidőig. Nekem mozognom kell, lélegzenem az életben, összeütközni a valósággal, mert az íráshoz indulatokra van szükségem — ezért volt számomra mindenkor jó iskola a színház, a film és a televízió.

— Az ihlet kiváltó oka tehát valamilyen indulatforrás, amely hevesen felfakad és ingerülten ömlik. De az alkotófolyamat nem önmagadra kirótt penitencia-e? Az élménnyel-anyaggal birkózás, formába-fogalmazásba kényszerítés nem írói vezeklés-e?

— Bizonyára észrevetted, mennyien gyónnak írásaimban, egy-egy lélek kitárulkozását — a magamét is persze — ilyen szabálytalan gyónásokban fogalmaztam meg. Az írás folytonos önvizsgálat a számomra: jól élek-e, rossz-

szul élek-e? S most azt kutatom, eleget tettem-e az ifjú Keresztúry Dezső szép intelmének — fiatal voltam akkor én is, húszéves alig —: „*azért írj, hogy megmentsd vele a lelked üdvösségét*”. Ez nagyon sokat számított nekem egész életemen át: bűnös voltam, ártatlan voltam, ember voltam, amikor és ahogy lehetett.

— *Megbocsájtották a bűneidet? Megköszönték, ha jót akartál? Méltányolták mindig emberségedet?*

— Talán. De egyet biztosan tudok: amíg élek és írok, szabadulni próbálok attól, amit rossznak, félreérthetőnek érzek magamban. Belátom azonban, mivel ember vagyok, ez örökké csak kísérlet marad, megunhatatlan és abbahagyhatatlan kísérlet. De azok, akik a legszebb traktátusokat írják a szeretetről — írók és nem írók —, akik a megértést hithű kötelességüknek tartják, sokszor csupán játszanak a szavakkal. Jól adminisztrálják szeretetüket Isten és az emberek előtt.

— *Mi hát a mentséged? A mentségünk?*

— Éltünk, élünk. Én e viharos, nehéz század első negyedében születtem, és előreláthatólag az utolsó negyedében fogok meghalni. Igyekeztem megfelelni a kötelességemnek, amit magam róttam magamra, és amit a világ, a kor rótt rám, valamennyiünkre, hívőkre és hitetlenekre. De te még megérheted a kétözetet is. S neked a világ talán nem alibi lesz elsősorban...

HEGYI BÉLA

Bottos Gerő: Pünkösöd